

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ
ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

дисципліни

«Глобалізація: соціологічний аналіз»

(для магістрів)

Київ – 2018

Підготовлено професором кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій П.М. Лісовським

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій
(протокол № 8 від 21 березня 2018 року)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних відносин та соціальних наук
(протокол № 3 від 22 березня 2018 року)

Лісовський П.М. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Глобалізація: соціологічний аналіз» – К.: МАУП, 2018. – 36 с.

Методичні рекомендації містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, назви змістових модулів, завдання для самостійної роботи студентів за окремими модулями та темами, зокрема ключові поняття та терміни, питання для самоконтролю, теми рефератів, питання для обговорення, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018

© Лісовський П.М., 2018

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу, котрий сприяє активізації засвоєння знань, умінь та навичок студентами та їх практичній реалізації, допомагає формуванню у студентів уміння навчатися, та одночасно є ефективним засобом опанування навчального матеріалу у вільний від обов'язкових навчальних занять час.

Навчальна дисципліна «Глобалізація: соціологічний аналіз» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" зі спеціальності „Соціологія” з використанням теоретичного та інформаційно-аналітичного інструментарію і процедур необхідних для майбутньої практичної діяльності.

Метою курсу є ознайомлення з методологічними засадами аналізу та прогнозування динаміки розвитку глобальних процесів, основними особливостями і наслідками глобалізації та можливими шляхами та альтернативами вирішення глобальних проблем.

Навчальна дисципліна забезпечує знання:

- сучасного стану та тенденцій розвитку наукових знань в сфері глобалістики та її соціальних наслідків, особливостей основних шкіл та наукових течій в цій сфері теоретичних знань;
- інтегральних комплексних теорій і концепцій, пов'язаних з процесами глобалізації і фундаментальними змінами в структурі і характері соціально-політичних та міжнародних відносин на початку XXI століття;
- методологічних принципів забезпечення інформаційної повноти та ефективності діяльності спрямованої на практичне вирішення глобальних проблем людства;
- методологічних засад аналізу та прогнозування динаміки соціально-політичних систем, принципів та методів інформаційно-

аналітичної роботи в процесі прийняття і формування соціальної політики в зазначеній сфері.

Навчальна дисципліна забезпечує вміння:

- вільної орієнтації в сучасних школах та соціологічних концепціях в сфері глобалістики;
- осмислення та критичного аналізу позитивних на негативних проявів глобалізації та їх соціальних наслідків;
- самостійної організації роботи в сфері методологічного забезпечення процедур підготовки та прийняття програм практичного вирішення проблем глобалізації;
- методичних засад підготовки, написання і аргументації інформаційно-аналітичних довідок, програм і сценаріїв в зазначеній сфері.

Міждисциплінарні зв'язки: «Глобалізація: соціологічний аналіз» пов'язана з такими дисциплінами, як «Міжнародні відносини», «Геополітика», «Політична географія світу» тощо.

Форми і засоби проміжного та підсумкового контролю. Основною формою проміжного контролю рівня знань студентів є модульні контрольні роботи. Підсумковий контроль знань здійснюється у формі проведення іспиту.

Тематичний план дисципліни
«Глобалізація: соціологічний аналіз»

	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль 1. Глобальні проблеми: підходи до її аналізу та вивчення. Глобалістика : виникнення та етапи еволюції
1	Тема 1. Виникнення та еволюція глобальних проблем. Основні школи і підходи до їх усвідомлення та вивчення. Основні поняття та напрямки глобалістики.
2	Тема 2. Глобальні проблеми та їх соціальні наслідки. Підходи та концептуальні засади системного осмислення процесів глобалізації
3	Тема 3. Соціологічні концепції глобального розвитку 70х-80х років
	Змістовий модуль 2. Культурологічні та цивілізаційні концепції 80х-90х років. Глобалізація та інформаційна революція
4	Тема 4. Культурологічні та цивілізаційні підходи до вивчення та аналізу глобальних проблем.
5	Тема 5. Глобалізація та інформаційна революція. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації: від економічного до інформаційного детермінізму
	Змістовий модуль 3. Інформаційне суспільство в епоху глобалізації: його характеристики та тенденції розвитку
6	Тема 6. Становлення та основні характеристики інформаційного суспільства
7	Тема 7. Комунікації в глобальному інформаційному просторі
8	Тема 8 . Дипломатія як інформаційно-комунікативний процес
9	Тема 9. Соціально-політичні комунікації та державна політика в глобальному інформаційному просторі
	Змістовий модуль 4. Соціально-політичні науки та міжнародні відносини в умовах глобалізації
10	Тема 10. Еволюція та особливості методологічних підходів до аналізу МВ на глобальному та регіональному рівнях.
11	Тема 11. Міжнародна політична економіка та глобалізація
12	Тема 12. Соціально-екологічні проблеми та міжнародні режими
	Змістовий модуль 5. Міжнародна безпека. Глобальні трансформації та безпека розвитку

13	Тема 13. Базові принципи та еволюція підходів до міжнародної, національної та регіональної безпеки в умовах глобальних проблем
14	Тема 14. Безпека і стримування: від взаємного гарантованого знищення до концепції «ядерної зими» і нового в умовах глобальної взаємозалежності.
	Разом: (лекцій 40, сем.-26, сам. роб. 58,- іспит)

Зміст дисципліни

«Глобалізація: соціологічний аналіз»

Змістовий модуль 1. Глобальні проблеми: підходи до її аналізу та вивчення. Глобалістика: виникнення та етапи еволюції.

ТЕМА 1. Виникнення та еволюція глобальних проблем. Основні школи і підходи до їх усвідомлення та вивчення. Основні поняття та напрямки глобалістики

Генеза та еволюція глобальних проблем. Основні характеристики та особливості глобалізації. Інтелектуальні витoki та підходи. Глобалізм, глобалізація, глобалістика: проблеми дефініції та диференціації. Глобалістика та регіоналістика. Глобалізація та суспільний прогрес. Позитивні та негативні наслідки християнської доктрини прогресу. Глобалізація як історичний процес. Глобалізація і майбутнє людства.

Література: Основна 1-10, 14,15,19—25;

Додаткова 3-5, 9- 11, 25.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • глобалізація • регіоналістика • доктрина прогресу 	<ul style="list-style-type: none"> • глобалістика • суспільний прогрес

Тематика контрольних робіт та питання для самоконтролю

1. Генеза та еволюція глобальних проблем.
2. Основні характеристики та особливості глобалізації.
3. Розкрийте переваги та недоліки глобалізації.
4. Розкрийте поняття глобалістика та регіоналістика.
5. Глобалізація та суспільний прогрес.
6. Основні глобальні проблеми сучасності.

Теми рефератів

1. Позитивні та негативні наслідки християнської доктрини прогресу.
2. Глобалізація як історичний процес.
3. Глобалізація і майбутнє людства.
4. Переваги та недоліки глобалізації.

Питання для обговорення

1. Глобалізм, глобалізація, глобалістика: проблеми дефініції та диференціації.
2. Позитивні та негативні наслідки глобалізації.
3. Ваше відношення до процесів глобалізації.

Тема 2. Глобальні проблеми та їх соціальні наслідки. Підходи та концептуальні засади системного осмислення процесів глобалізації

Глобальні проблеми, соціологічні та футурологічні утопії. «Технооптимізм» 50-60 років. Футурологічні утопії «золотої доби» людства. «Технопесимізм» 70—80 років. Розчарування в прогресі. Антисциєнтизм і технофобія. Кризи 70-х років та заснування Римського клубу. Перша доповідь Римському клубу і концепція «нульового зростання». Друга доповідь Римському клубу і концепція «органічного зростання». Загальний аналіз глобальних моделей та прогнозів Римському клубу. Глобальне моделювання як інструмент дослідження соціальних

процесів: можливості і обмеження. Енергетичні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках. Екологічні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках. Демографічні проблеми і глобальні процеси. Проблеми природних ресурсів та їх наслідки в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках

Література: Основна 1-10, 14,15,19—25;

Додаткова 3-5, 7-9, 11, 25.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • глобальне моделювання • демографічна проблема • глобальні процеси 	<ul style="list-style-type: none"> • концепція «нульового зростання» • концепція «органічного зростання» • процеси глобалізації

Тематика контрольних робіт та

питання для самоконтролю

1. Глобальні проблеми, соціологічні та футурологічні утопії.
2. Футурологічні утопії «золотої доби» людства.
3. Кризи 70-х років та заснування Римського клубу.
4. Загальний аналіз глобальних моделей та прогнозів Римському клубу.
5. Енергетичні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках.
6. Екологічні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках.

Теми рефератів

5. «Технооптимізм» 50-60 років.
6. «Технопесимізм» 70—80 років.
7. Перша доповідь Римському клубу і концепція «нульового зростання».

8. Друга доповідь Римському клубу і концепція «органічного зростання».

9. Глобальне моделювання як інструмент дослідження соціальних процесів: можливості і обмеження.

Питання для обговорення

1. Розчарування в прогресі.
2. Демографічні проблеми і глобальні процеси.
3. Загальний аналіз глобальних моделей та прогнозів Римському клубу.

Тема 3. Соціологічні концепції глобального розвитку 70х-80х років

Концепції «індустріального суспільства» Дж. Гелбрейта та його послідовників. Концепція «постіндустріального» суспільства Д. Белла та культурні протиріччя сучасного суспільства. Концепція «стадій економічного зростання» У. Ростоу. Концепція «технотронного суспільства» Зб. Бжезинського. Концепція «шоку від зіткнення з майбутнім» О. Тоффлера та розробки сучасних постіндустріалістів. Доповідь Б.Гаврилишина «Дороговкази у майбутнє». "Альтернативні" проекти і моделі глобального розвитку.

Література: Основна 1-10, 15,-19,-43-44;

Додаткова 3-5, 10-13, 27.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">• концепція «технотронного суспільства»• концепція «стадій економічного зростання»	<ul style="list-style-type: none">• концепція «індустріального суспільства»• концепція «постіндустріального суспільства»

Тематика контрольних робіт та питання для самоконтролю

1. Концепція «стадій економічного зростання» У. Ростоу.
2. Концепція «технотронного суспільства» Зб. Бжезинського.

3. Концепція «шоку від зіткнення з майбутнім» О. Тоффлера та розробки сучасних постіндустріалістів.

4. Доповідь Б.Гаврилишина «Дороговкази у майбутнє».

Теми рефератів

1. Концепції "індустріального суспільства» Дж. Гелбрейта.

2. Концепція "постіндустріального" суспільства Д. Белла .

3. Культурні протиріччя сучасного суспільства.

Питання для обговорення

1. Зробіть порівняльний аналіз соціологічних концепцій глобального розвитку 70х-80х років.

2. Переваги і недоліки розглянутих концепцій.

3. «Альтернативні» проекти і моделі глобального розвитку.

Змістовий модуль 2. Культурологічні та цивілізаційні концепції 80х-90х років. Глобалізація та інформаційна революція

ТЕМА 4. Культурологічні та цивілізаційні підходи до вивчення та аналізу глобальних проблем

Історичний процес та коловорот цивілізацій за Арнольдом Тойнбі. сучасні світові цивілізації в контексті глобальних проблем та можливих шляхів їх вирішення. Західноєвропейська цивілізація. Мусульманська цивілізація. Китайська цивілізація. Індійська цивілізація. Латиноамериканська цивілізація. Центральнаафриканська цивілізація. Френсіс Фукуяма і мондалізм. Жак Атталі і геоекономіка. Самуель Хантінгтон і неоатлантизм.

Література: Основна 1-10, 15,-19-25;

Додаткова 7-9, 15,19-21.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">історичний процес	<ul style="list-style-type: none">мондалізм
<ul style="list-style-type: none">коловорот цивілізацій	<ul style="list-style-type: none">геоекономіканеоатлантизм

Тематика контрольних робіт та

Питання для самоконтролю

1. Історичний процес та коловорот цивілізацій.
2. Сучасні світові цивілізації в контексті глобальних проблем та можливих шляхів їх вирішення.
3. Західноєвропейська цивілізація.
4. Мусульманська цивілізація.
5. Китайська цивілізація.
6. Індійська цивілізація.
7. Латиноамериканська цивілізація.

Теми рефератів

1. Френсіс Фукуяма і мондалізм.
2. Жак Атталі і геоекономіка.
3. Самуель Хантінгтон і неоатлантизм.

Питання для обговорення

1. Глобалізація : початок чи кінець історії людства?
2. Спільне та відмінне в світових цивілізаціях.

ТЕМА 5. Глобалізація та інформаційна революція. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації: від економічного до інформаційного детермінізму

Інформація, комунікація і глобалізація. Базові поняття та визначення. Інформаційні процеси в класичній теорії інформації. Концепція інформації в сучасній науці. Математичний, фізичний, комунікаційний та соціальний підходи. Соціальна інформатика та її еволюція в епоху глобалізації. Інформаційні процеси та соціальні системи.

Література: Основна 1-10, 14, 15, 22-23, 49-50;

Додаткова 10, 22-26.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • інформація • комунікація • соціальна інформатика 	<ul style="list-style-type: none"> • інформаційні процеси • соціальні системи

**Тематика контрольних робіт та
питання для самоконтролю**

1. Дайте визначення поняттям: інформація, комунікація і глобалізація.
2. Сутність інформаційних процесів в класичній теорії інформації.
3. Інформаційні процеси та соціальні системи.

Теми рефератів

1. Концепція інформації в сучасній науці.
2. Соціальна інформатика та її еволюція в епоху глобалізації.
3. Математичний, фізичний, комунікаційний та соціальний підходи.

**Змістовий модуль 3. Інформаційне суспільство в епоху
глобалізації: його характеристики та тенденції розвитку.**

*ТЕМА 6. Становлення та основні характеристики
інформаційного суспільства*

Інформаційна революція та її наслідки. Глобалізація та інформатизація. Інформаційне суспільство. Історичні етапи розвитку та формування інформаційного суспільства. Мак Льюен та ідея „глобального села”. Переваги та небезпеки процесу глобалізації та становлення інформаційного суспільства. Негативні соціальні наслідки інформатизації. Загрози правам і свободам людини. Втручання в приватне життя. Втрата соціокультурного розмаїття.

Література: Основна 1-10, 14, 46-52;

Додаткова 13, 14, 54.

Ключові поняття та терміни

<ul style="list-style-type: none"> • інформація • комунікація • соціокультурне розмаїття 	<ul style="list-style-type: none"> • інформатизація • наслідки інформатизації
---	---

Тематика контрольних робіт та

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттям: інформація, комунікація, соціокультурне розмаїття.
2. Інформаційна революція та її наслідки.
3. Глобалізація та інформатизація.
4. Сутність інформаційного суспільства.

Теми рефератів

1. Історичні етапи розвитку та формування інформаційного суспільства.
2. Мак Льюен та ідея „глобального села”.

Питання для обговорення

1. Переваги та небезпеки процесу глобалізації та становлення інформаційного суспільства.
2. Негативні соціальні наслідки інформатизації.
3. Яке ваше бачення місця людини в інформаційному суспільстві?

ТЕМА 7. Комунікації в глобальному інформаційному просторі

Розвиток теорії комунікації. Основні функції комунікації. Види і типи комунікації. Порівняльний аналіз міжособистісної, групової, масової та глобальної комунікації. Сучасні інформаційно-комунікативні технології та процеси глобалізації. Інформаційне поле та цільова аудиторія. Інформаційне суспільство та інформаційна етика.

Література: Основна 4-10,46-57;

Додаткова 2-517 , 24-26.

Ключові поняття та терміни

<ul style="list-style-type: none"> • інформація • теорія комунікації • інформаційна етика 	<ul style="list-style-type: none"> • інформаційне поле • цільова аудиторія
--	--

Тематика контрольних робіт та

питання для самоконтролю

1. Основні функції комунікації.
2. Види і типи комунікації.
3. Порівняльний аналіз міжособистісної, групової, масової та глобальної комунікації.
4. Сучасні інформаційно-комунікативні технології та процеси глобалізації.
5. Інформаційне поле та цільова аудиторія.
6. Інформаційне суспільство та інформаційна етика.

ТЕМА 8 . Дипломатія як інформаційно-комунікативний процес

Визначення дипломатії як інформаційно-комунікативного процесу. Етапи розвитку дипломатії. Структура. Процеси, цілі діяльності. Традиційна дипломатія, нова дипломатія, дипломатія холодної війни, дипломатія після холодної війни, дипломатія в інформаційному суспільстві. Функції дипломатії. Теорія переговорів та медіа - дипломатія в епоху глобальних масових комунікацій. Віртуальна дипломатія в концепції нової дипломатії США. Система цілей цінностей суспільства у підготовці, аналізі і формуванні зовнішньої політики. Передбачення і ціль в політиці і розвитку суспільства в цілому. Національні інтереси як основа формування зовнішньої політики. Національні інтереси і теорія "перцепції". Взаємодія національних інтересів як визначальний компонент динаміки міжнародних систем.

Література: Основна 1-8, 41-43;

Додаткова 14-16, 30-36.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • дипломатія • інформаційно-комунікативний процес • соціокультурне розмаїття 	<ul style="list-style-type: none"> • традиційна дипломатія • нова дипломатія • дипломатія холодної війни

Тематика контрольних робіт та

питання для самоконтролю

1. Визначення дипломатії як інформаційно-комунікативного процесу.
2. Етапи розвитку дипломатії.
3. Структура, процеси, цілі діяльності.
4. Національні інтереси як основа формування зовнішньої політики.
5. Теорія переговорів та медіа – дипломатія.
6. Функції дипломатії.

Теми рефератів

1. Історичний розвиток дипломатії як інформаційно-комунікативного процесу.
2. Віртуальна дипломатія в концепції нової дипломатії США.
3. Національні інтереси і теорія «перцепції».

Питання для обговорення

1. Роль дипломатії в політиці і розвитку суспільства.
2. Взаємодія національних інтересів як визначальний компонент динаміки міжнародних систем.
3. Сучасний стан дипломатії в Україні і світі.

ТЕМА 9. Соціально-політичні комунікації та державна політика в глобальному інформаційному просторі

Інформація і ефективність зовнішньополітичної діяльності. Національна та міжнародна інформаційна політика. Інформаційна політика

міжнародних організацій. Національна інформаційна політика. Національна інформаційна політика розвинених країн Заходу: США, Великобританії, Франції, Німеччини. Національна інформаційна політика Росії. Національна інформаційна політика України. Роль державних і комерційних агентств новин та нові технології публіситі. Україна в європейському і глобальному масово-комунікаційному просторі. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в створенні позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Література: Основна 1-8, 49-54;

Додаткова 18, 23, 30-36.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • дипломатія • агентство новин • соціально-політичні комунікації 	<ul style="list-style-type: none"> • публіситі • масово-комунікаційний простір

**Тематика контрольних робіт та
питання для самоконтролю**

1. Інформація і ефективність зовнішньополітичної діяльності.
2. Національна та міжнародна інформаційна політика.
3. Інформаційна політика міжнародних організацій.
4. Національна інформаційна політика.

Теми рефератів

1. Національна інформаційна політика розвинених країн :
 - Заходу:
 - США,
 - Великобританії,
 - Франції,
 - Німеччини,
 - Росії.
2. Національна інформаційна політика України.

Питання для обговорення

1. Роль державних і комерційних агентств новин та нові технології публісیتی.
2. Україна в європейському і глобальному масово-комунікаційному просторі.
3. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в створенні позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Змістовий модуль 4. Соціально-політичні науки та міжнародні відносини в умовах глобалізації.

Тема 10. Еволюція та особливості методологічних підходів до аналізу МВ на глобальному та регіональному рівнях.

Проблеми класифікації та диференціації. Традиційний історичний підхід. Ліберальний ідеалізм. Біхейвіоризм. Класичний політичний реалізм. Державно-центристські теорії та їх обмеженість. Неадекватність державно-центристських теорій реаліям сучасності. Неомарксизм, теорія світових систем. Неолібералізм, неореалізм і їх модифікації. Модерністські теорії: фемінізм, історична соціологія, постмодернізм, соціальний конструктивізм тощо. Гендерні проблеми та феміністські теорії розвитку в умовах глобальних проблем. Етичний вимір міжнародних відносин.

Література: Основна 1-8, 49-54;

Додаткова 18,23,30-36.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">• біхейвіоризм• неомарксизм• міжнародні відносини	<ul style="list-style-type: none">• фемінізм• гендерні проблеми

Тематика контрольних робіт та питання для самоконтролю

1. Етичний вимір міжнародних відносин.

2. Модерністські теорії, їх представники, основні положення.
3. Державно-центристські теорії, їх представники, основні положення.
4. Гендерні проблеми та феміністські теорії розвитку в умовах глобальних проблем.
5. Спільне та відмінне в розглянутих теоріях.
6. Традиційний історичний підхід.

Теми рефератів

1. Проблема аналізу міжнародних відносин в теоріях:
 - ліберальний ідеалізм;
 - неомарксизм;
 - біхевіоризм,
 - феміністські теорії.

Питання для обговорення

1. Яка з теорій, на вашу думку, є найбільш адекватною реаліям сучасності.
2. Назвіть переваги і недоліки перелічених теорій..
3. Гендерні проблеми та феміністські теорії розвитку в умовах глобальних проблем.

Тема 11. Міжнародна політична економіка та глобалізація

Глобальні економічні процеси та еволюція міжнародних економічних відносин. «Економізація» та транснаціоналізація світової політики та міжнародних відносин. Протекціонізм та вільна торгівля. Еволюція міжнародної валютної системи. Міжнародна політична економіка. Міжнародна інтеграція та глобалізація. Етапи та проблеми європейської економічної інтеграції. Інституційна структура глобальних та регіональних інтеграційних об'єднань. Економічні міжнародні режими та їх роль.

Перехід від геополітики до геоекономіки.

Література: Основна 1-6, 14-17, 40-43;

Додаткова 5-6, 29-33.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">• геоекономіка• інтеграція• протекціонізм	<ul style="list-style-type: none">• транснаціоналізація• вільна торгівля

Тематика контрольних робіт та питання для самоконтролю

1. Глобальні економічні процеси та еволюція міжнародних економічних відносин.
2. Протекціонізм та вільна торгівля.
3. Еволюція міжнародної валютної системи.
4. Етапи та проблеми європейської економічної інтеграції.
5. Глобалізація економіки.

Теми рефератів

1. Протекціонізм та вільна торгівля.
2. Еволюція міжнародної валютної системи.
3. Міжнародна політична економіка.
4. Міжнародна інтеграція та глобалізація.

Питання для обговорення

1. Переваги та недоліки міжнародної інтеграції та глобалізації.
2. Вплив процесів глобалізації на розвиток країн економічно розвинутих і нерозвинутих країн.
3. Етапи та проблеми європейської економічної інтеграції.
4. Інституційна структура глобальних та регіональних інтеграційних об'єднань.

Тема 12. Соціально-екологічні проблеми та міжнародні режими

Екологічні проблеми та соціальний прогрес. Глобалізація екологічних проблем та формування нових підходів до взаємодії в системі «людина-природа». Соціальна екологія та адаптивні стратегії розвитку. Необхідність формування та імплементації нової міжнародної екологічної

політики та екологічної етики. Екологічні міжнародні режими та їх роль. Конференція в Ріо- де -Жанейро та її наслідки. Кіотський протокол та інші екологічні режими.

Література: Основна 1-6, 12-15, 20, 40-43;

Додаткова 5-6, 29-33.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">• екологія• соціальний прогрес• екологічна політика	<ul style="list-style-type: none">• екологічний режим• Кіотський протокол

Тематика контрольних робіт та питання для самоконтролю

1. Пояніть зв'язок між екологічними проблемами та соціальним прогресом.
2. Глобалізація екологічних проблем та формування нових підходів до взаємодії в системі «людина-природа», роль розвинутих країн в цьому процесі.
3. Соціальна екологія та адаптивні стратегії розвитку.
4. Екологічні міжнародні режими та їх роль.

Теми рефератів

1. Конференція в Ріо- де -Жанейро та її наслідки.
2. Кіотський протокол та інші екологічні режими.

Питання для обговорення

1. Екологічна проблема як одна із глобальних проблем людства.
2. Зв'язок екології та економічного розвитку країн.

Змістовий модуль V. Міжнародна безпека. Глобальні трансформації та безпека розвитку

Тема 13. Базові принципи та еволюція підходів до міжнародної, національної та регіональної безпеки в умовах глобальних проблем

Базові принципи та категорії міжнародної, національної та регіональної безпеки Еволюція підходів до розуміння і визначення безпеки (від Гоббса до Б.Бузана). Безпека і соціальний прогрес. Рівні безпеки (локальний, національний, регіональний, міжнародний, глобальний). Елементи безпеки і можливості їх оцінки.

Основи безпеки країн сучасного світу. Безпека і політика. Типи і види безпеки. Дилема небезпеки. Безпека «сильних» і «слабких» країн. Безпека і стабільність. Баланс сил, баланс інтересів і баланс влади з точки зору стабільності і безпеки. Безпека в біполярному, монополярному і багатополлярному світі.

Література: Основна 1-9,14-17,25-30;

Додаткова 3-6,27-33.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none"> • безпека • рівні безпеки • баланс інтересів 	<ul style="list-style-type: none"> • баланс влади • стабільність

Тематика контрольних робіт та

питання для самоконтролю

1. Поясніть сутність базових принципів та категорії міжнародної, національної та регіональної безпеки.
2. Еволюція підходів до розуміння і визначення безпеки .
3. Безпека і соціальний прогрес.
4. Рівні безпеки (локальний, національний, регіональний, міжнародний, глобальний).
5. Елементи безпеки і можливості їх оцінки.

Теми рефератів

1. Основи безпеки країн сучасного світу.
2. Типи і види безпеки.
3. Безпека «сильних» і «слабких» країн.

ТЕМА 14. Безпека і стримування : від взаємного гарантованого знищення до концепції «ядерної зими» і нового в умовах глобальної взаємозалежності

Безпека і стримування. Діалектика взаємодії внутрішньої і зовнішньої безпеки. Національна безпека та її складові. Цивільно-військові відносини (теорія і практика).

Військова доктрина і військова стратегія. Ядерні доктрини і безпека. Розрядка і теорія «взаємної безпеки». Безпека і стримування в сучасну добу. Концепції колективної безпеки Взаємодіюча система, «дилема безпеки» і теорія ігор. Чому ігри з нульовою сумою стають іграми з від'ємною сумою. Затрати і ризик у системі. Фактор загрози третіх країн.

Три концепції «взаємної безпеки» («технічна, «послаблення загрози», концепція «підтримки»), варіанти політики їх імплементації.

Взаємна безпека і глобальна безпека. Історія і форми поширення ядерної зброї. Стратегічна ядерна зброя. Договори ОСО-1, ОСО-2, START-1, START-2, START-3 . Роль стримування. Альтернативи для оборони та альтернативні стратегії на перспективу.

Від взаємного гарантованого знищення до концепції «ядерної зими» і нового політичного мислення. Глобалізація світового розвитку і проблеми безпеки. Безпека у взаємопов'язанному, взаємозалежному світі.

Література: Основна 1-5,12-15, 17-22;

Додаткова 14-16,24-28.

Ключові поняття та терміни	
<ul style="list-style-type: none">• міжнародна безпека• європейська система безпеки• взаємодіюча система• стратегічна ядерна зброя, основні договори	<ul style="list-style-type: none">• концепція «підтримки»• світовий інтеграційний процес• взаємна безпека і глобальна безпека

Питання до самоконтролю

1. Міжнародна безпека держави, її динаміка та основні складові.
2. Нове політичне мислення та історія концепції «взаємної безпеки».
3. Затрати і ризик у системі. Фактор загрози третіх країн.
4. «Технічна концепція» взаємної безпеки
5. Концепція «послаблення загрози»
6. Концепція «підтримки»
7. Стратегічна ядерна зброя та стримування

Теми рефератів

1. Історія і форми поширення ядерної зброї.
2. Альтернативні стратегії роззброєння на перспективу
3. Відмінності держав східного і західного типів: компаративний аналіз.
4. Стимування в сучасну добу.

Питання для обговорення

1. Нове політичне мислення та ядерна зброя.
2. Договори ОСО-1, ОСО-2, START-1, START-2 та їх імплементацію
3. «Нові та потенційні» ядерні держави .
4. Раціональне і чуттєве.
5. Ядерна зброя та стратегічна оборона в космосі.

Критерії оцінювання:

Ба ли	ВИД КОНТРОЛЮ					Підсу мковий бал за семестр		
	Блок 1 Модульні завдання			Блок 2			Блок 3 Контр ольна робота	
	Модуль			<i>Семінарські заняття</i>				
		I	II	V		до 40	до 20	100

I модуль оцінюється в 10 балів

II модуль оцінюється в 10 балів

III модуль оцінюється в 20 балів

IV модуль оцінюється в 10 балів

V модуль оцінюється в 10 балів

Для отримання відповідної оцінки необхідно успішно написати контрольні роботи і набрати:

60—74 бали – «задовільно»

75-87 балів – «добре»

88-100 балів – «відмінно»

Студенти, які набрали 91 бал і більше звільнюються від іспиту як відмінники.

Питання для самоконтролю

1. Генеза та еволюція глобальних проблем. Основні характеристики та особливості глобалізації. Інтелектуальні витoki та підходи.
2. Глобалізм, глобалізація, глобалістика: проблеми дефініції та диференціації. Основні школи і підходи до усвідомлення та вивчення.
3. Глобалістика та регіоналістика. Глобалізація та суспільний прогрес.
4. Позитивні та негативні наслідки християнської доктрини прогресу. Глобалізація як історичний процес. Глобалізація і майбутнє людства.
5. Глобальні проблеми, соціологічні та футурологічні утопії. «Технооптимізм» 50-60 років. Футурологічні утопії «золотої доби» людства.
6. «Технопесимізм» 70—80 років. Розчарування в прогресі. Антисциєнтизм і технофобія.
7. Кризи 70х років та заснування Римського клубу. Перша доповідь Римському клубу і концепція «нульового зростання»
8. Друга доповідь Римському клубу і концепція «органічного зростання»
9. Загальний аналіз глобальних моделей та прогнозів Римському клубу.
10. Глобальне моделювання як інструмент дослідження соціальних процесів: можливості і обмеження.
11. Енергетичні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках
12. Екологічні проблеми в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках
13. Демографічні проблеми і глобальні процеси.

14. Проблеми природних ресурсів та їх наслідки в доповідях Римському клубу і сучасних футурологічних розробках

15. Історичний процес та коловорот цивілізацій за Арнольдом Тойнбі. Сучасні світові цивілізації в контексті глобальних проблем та можливих шляхів їх вирішення.

16. Френсіс Фукуяма і мондалізм.

17. Жак Атталі і геоекономіка.

18. Самуель Хантінгтон і неоатлантизм.

19. Інформація, комунікація і глобалізація. Базові поняття та визначення. Інформаційні процеси в класичній теорії інформації.

20. Концепція інформації в сучасній науці. Математичний, фізичний, комунікаційний та соціальний підходи. Соціальна інформатика та її еволюція в епоху глобалізації.

21. Інформаційні процеси та соціальні системи. . Дипломатія як інформаційно-комунікативний процес

22. Визначення дипломатії як інформаційно-комунікативного процесу. Етапи розвитку дипломатії. Структура. Процеси, цілі діяльності.

23. Традиційна дипломатія, нова дипломатія, дипломатія холодної війни, дипломатія після холодної війни, дипломатія в інформаційному суспільстві. Функції дипломатії.

24. Теорія переговорів та медіа - дипломатія в епоху глобальних масових комунікацій. Віртуальна дипломатія в концепції нової дипломатії США

25. Національна та міжнародна інформаційна політика. Інформаційна політика міжнародних організацій. Національна інформаційна політика.

26. Національна інформаційна політика розвинених країн Заходу: США, Великобританії, Франції, Німеччини.

27. Національна інформаційна політика Росії.

28. Національна інформаційна політика України.

29. Роль державних і комерційних агентств новин та нові технології публіситі. Україна в європейському і глобальному масово-комунікаційному просторі.

30. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в створенні позитивного іміджу України на міжнародній арені.

31. Особливості методологічних підходів до аналізу МВ на глобальному та регіональному рівнях.

32. Традиційний історичний підхід. Ліберальний ідеалізм. Біхейвіоризм. Класичний політичний реалізм. Державно-центристські теорії та їх обмеженість. Неадекватність державно-центристських теорій реаліям сучасності.

33. Неомарксизм, теорія світових систем. Неолібералізм, неореалізм і їх модифікації. Модерністські теорії: фемінізм, історична соціологія, постмодернізм, соціальний конструктивізм тощо.

34. Гендерні проблеми та феміністські теорії розвитку в умовах глобальних проблем.

35. Етичний вимір міжнародних відносин.

36. Глобальні економічні процеси та еволюція міжнародних економічних відносин . «Економізація» та транснаціоналізація світової політики та міжнародних відносин. Протекціонізм та вільна торгівля. Еволюція міжнародної валютної системи .

37. Міжнародна політична економіка. Міжнародна інтеграція та глобалізація. Етапи та проблеми європейської економічної інтеграції. Інституційна структура глобальних та регіональних інтеграційних об'єднань. Економічні міжнародні режими та їх роль

38. Перехід від геополітики до геоекономіки.

39. Екологічні проблеми та соціальний прогрес. Глобалізація екологічних проблем та формування нових підходів до взаємодії в системі «людина-природа». Соціальна екологія та адаптивні стратегії розвитку.

40. Необхідність формування та імплементації нової міжнародної екологічної політики на екологічній етиці.
41. Екологічні міжнародні режими та їх роль. Конференція в Ріо- де -Жанейро та її наслідки. Кіотський протокол та інші екологічні режими.
42. Базові принципи та категорії міжнародної, національної та регіональної безпеки. Еволюція підходів до розуміння і визначення безпеки (від Гоббса до Б.Бузана).
43. Безпека і соціальний прогрес. Рівні безпеки (локальний, національний, регіональний, міжнародний, глобальний). Елементи безпеки і можливості їх оцінки.
44. Основи безпеки країн сучасного світу. Безпека і політика. Типи і види безпеки. Дилема небезпеки. Безпека «сильних» і «слабких» країн.
45. Безпека і стабільність. Баланс сил, баланс інтересів і баланс влади з точки зору стабільності і безпеки.
46. Безпека в біполярному, монополярному і багатополлярному світі.
47. Безпека і стримування. Діалектика взаємодії внутрішньої і зовнішньої безпеки.
48. Національна безпека та її складові. Цивільно-військові відносини (теорія і практика).
49. Військова доктрина і військова стратегія. Ядерні доктрини і безпека.
50. Розрядка і теорія «взаємної безпеки». Безпека і стримування в сучасну добу.
51. Концепції колективної безпеки. Взаємодіюча система, «дилема безпеки» і теорія ігор.
52. Чому ігри з нульовою сумою стають іграми з від'ємною сумою. Затрати і ризик у системі. Фактор загрози третіх країн.
53. Три концепції «взаємної безпеки» («технічна, «послаблення загрози», концепція «підтримки»), варіанти політики їх імплементації.

54. Взаємна безпека і глобальна безпека. Історія і форми поширення ядерної зброї.
55. Стратегічна ядерна зброя. Договори ОСО-1, ОСО-2, START-1, START-2, START-3 .
56. Роль стримування. Альтернативи для оборони та альтернативні стратегії на перспективу.
57. Від взаємного гарантованого знищення до концепції «ядерної зими» і нового політичного мислення. Глобалізація світового розвитку і проблеми безпеки.
58. Безпека у взаємопов'язанному, взаємозалежному світі.
59. Міжнародні системи : еволюція та розвиток в умовах глобалізації. Дифузні, дифузно-блокові, однополярні, біполярні, багатополярні системи.
60. Структура полярності і стабільність розвитку глобальному світі. Міжнародні режими безпеки та міжнародні інститути.
61. Зростаюча взаємозалежність і пошуки нових форм МВ і світового порядку в епоху глобальних трансформацій.
62. “Новий націоналізм” і “альтернативні рухи”. Зростаюче розмаїття міжнародних акторів.
63. Антиглобалізм та процеси дезінтеграції в умовах глобальних проблем.
64. Дослідження проблем миру. Дослідження теорії конфліктів.
65. Реалістичний шлях до Всесвітньої Безпеки.
66. Ліберальний шлях до Всесвітнього Миру.
67. Новий світовий порядок та дискусії на світових саммітах з проблем глобального розвитку в Йоганнесбурзі, Давосі та ін.
68. Майбутнє глобалістики.
69. Інформація і ефективність зовнішньополітичної діяльності.
70. Система цілей цінностей суспільства у підготовці, аналізі і формуванні зовнішньої політики.

71. Передбачення і ціль в політиці і розвитку суспільства в цілому.
72. Національні інтереси як основа формування зовнішньої політики.
73. Взаємодія національних інтересів як визначальний компонент динаміки міжнародних систем.
74. Система колективної безпеки в сучасних теоріях міжнародних відносин.
75. Чи можуть врятувати світ ідеї альтернативістів?
76. Чи замінить геоекономіка геополітику?
77. Сучасні інтегральні теорії міжнародних відносин: Ф.Фукуяма vs. С.Хантінгтона
78. “Мондіалізм” в сучасних теоріях МВ.
79. Чи можна говорити про рівноправ’я чоловіків і жінок у світовій політиці?
80. Шість принципів політичного реалізму Г.Моргентау.
81. ” Синдром братських країн” в теорії зіткнення цивілізацій.
82. Чи не застаріли питання: національні інтереси, баланс сил, блоки, дієспроможність, стримування тощо в сучасну епоху?
83. Конфуціансько-ісламський блок як одна з причин конфліктів в сучасному світі.
84. Основні підходи ПР до загальної безпеки.
85. Чи згодні Ви з тим, що назріла необхідність розбудови системи МВ на основні не тільки “чоловічих”, але й “жіночих” цінностей?
86. Основні типи і особливості неореалізму і неоідеалізму.
87. Принципи національного суверенітету в сучасному міжнародному праві.
88. Чи згодні Ви, що політичний ідеалізм залишається красивою утопією?
89. Що краще для виживання і збереження цивілізації ПР чи ПІ?

90. Жінка – політичний лідер: чи обов’язково вона має бути політичним екстремістом, бути Голдою Мейєр, Юлією Тимошенко, Сажі Уймалатовою чи Наталією Вітренко?

91. Що має включати в себе поняття “благоденства” на екологічно вразливій планеті?

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. В.П. Горбулін, А.Б. Качинський. Засади національної безпеки України: Підручник. – К.: Інтертехнологія, 2017. – 272 с.

2. В.А. Ліпкан. Теорія національної безпеки: Підручник.- К.: КНТ,2009. - 631с.

3. Інформаційна безпека України в умовах євроінтеграції. Навчальний посібник. Ліпкан В.А., Максименко Ю.Є., Желіховський В.М. К.:КНТ 2016.- 390 с.

4. О.М. Гончаренко, Е.М. Лисицин. Методологічні засади розробки нової редакції концепції національної безпеки України. Національний інститут стратегічних досліджень К., 2015. 48 с.

5. Забезпечення інформаційної безпеки в країнах НАТО та ЄС: Навчальний посібник. В.Ю. АртемовВ.С. Сідак К.: НТ:2017

6. Мальский М., Мацях М. Теорія міжнародних відносин. –Львів 2017.

7. Цыганков П.А.Международные отношения. М.,2000

8. Лукашевич В.М. Глобалістика .-Львів ,2005, 2006.

9. Федотов П.И. Глобалистика. –М., 2002

10. Прыкин Б.И. Глобалистика. –М. 2007

11. Дергачев В.А. Глобалистика. –М. 2005

12. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире.- СПб: Университетская книга, 2001.-416 с.

13. Гончаренко А.Н., Косолапов В.В. XXI век в зеркале футурологии. М.,1986
14. Василенко И.Н. Политическая глобалистика. Учебное пособие для ВУЗов.-М.:Алгоритм,2000.-360 с.
15. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія/О.Г.Білорус, О.Г.Лік'яненко та ін. Керівник тв. колективу і наук. ред. О.Г. Білорус. – К.:НАН, МОіН, КНЕУ, 2001.-733с.
16. Глобальні трансформації й стратегії розвитку. Колективна монографія.-К.: 2015.-588 с.
17. Арон Р. Мир і війна між націями. К..2001
18. Бжезинский Зб. Великая шахматная доска.М., 1999
19. Україна 2000 і далі – геополітичні пріоритети та стратегії розвитку. К.,2000
20. Гончаренко А.Н. Комплексное прогнозирование в системе «общество-окружающая среда».- К.,1986.
21. Гончаренко А.Н. Прогнозирование и политика.- К.,1993.
22. Міжнародна інформаційна безпека:сучасні виклики і загрози – К: Центр вільної преси , 2016.
23. Дольникова Р.Н. Методология и методика прогнозирования внешней политики государств.- М.,1980.
24. Кукулка Ю. Проблемы теории МО.- М., 1980.
25. Петровский В.Ф. Американская внешнеполитическая мысль.- М., 1986.
26. Поздняков Э.А.. Внешнеполитическая деятельность и международные отношения.-М.,1994.
27. Поздняков Э.А. Философия и политика.-М., 1994.
28. Хрусталеv М.А. Системное моделирование международных отношений.-М.,1988.
29. Бурлацкий Ф.М., Галкин А.А. Социология, политика, международные отношения.- М.,1984.

30. Система, структура и процесс развития современных международных отношений. Под.ред. В.И.Гантмана М.. 1984
31. Хилсмен. Р. Стратегическая разведка и политическое решение. М.,1957
32. Плетт. В. Стратегическая разведка. М.,2000
33. .Богданов Р., Кокошин А. Информация и внешняя политика. М.,1979
34. Гончаренко А.Н. Военно-политическое прогнозирование США.- К., 1987.
35. Матеріали до курсу RAND Corp: «Оборонна політика». Ч.І, Ч.ІІ. - К., 1993.
36. Kegley Ch., Wittkopf E. International Politics.Trends and Transformations. 1998
37. Job B. Insecurity Dilemma.1992
38. Лейбо Ю.И. Внешнеполитический механизм стран Центральной Европы.
39. Бус Кон. Теория международных отношений –М:, 2003
40. Feltham R. Diplomatic Handbook. L. 1998
41. Lerche Ch. Said Ab. Concepts of International politics.-N.Y., 1970.
42. Україна 2000 і далі – геополітичні пріоритети та стратегії розвитку. К.,2000
43. Clemens W. Dynamics of international Relations.1998
44. Morgenthau H. Politics Among Nations. The Struggle for Power and Peace. 1984
45. Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародної масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999.
46. Україна 2000 і далі: геополітичні пріоритети та сценарії розвитку. – К.: НІСД, 1999.

47. Литвиненко О.В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії: Монографія. – К.: Наша культура і наука, 2000.
48. Почепцов Г.Г. Информационные войны. – М., К., 2000.
49. Стоун Дебора. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень.- К.: Альтернативи, 2000.
50. Макаренко Є.А.Європейська інформаційна політика: Монографія. – К., 2000.
51. Плэтт В. Добывание, анализ и обработка стратегических разведывательных данных. – М.: ММ Медиа Дистрибьюшн, 2006. -292 с.
52. Почепцов Г.Г., Чупут С.А.. Інформаційна політика / Навч. посіб. – К.: Знання, 2006.
53. Європейські комунікації/ політичні, економічні, правові, суспільні та культурні аспекти ./ Кол. монографія. – К.: Центр вільної преси, 2007.-536 с.
54. Юдін О.К.. Богун В.М. Інформаційна безпека держави / Навч. пос. –Харків: Консул, 2005.- 576 с.
55. Карпенко В.О. Інформаційна політика та безпека. – К.: Нора-Друк, 2006.
56. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози / Кол. монографія. –К.: Центр вільної преси, 2016.-926 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія/ За ред. д-ра екон. Наук, проф. Д.Г. Лук'яненка.-К.: КНЕУ, 2015 - 538 с.
2. Алле М. Глобализация: разрушение условий занятости и экономического роста. Эмпирическая очевидность.-М.:Тейс.2013.-314с.
3. Сумерки глобализации: Настольная книга антиглобалиста.- М.: «Из-во АСТ ЗАО НПП «Ермак», 2014.- 348 с.
4. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи/ Под ред. Делятина М.Г. – М.:ИНФА – М, 2016.- 344 с.

5. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України.- К.Логос,2016.-568 с.
6. Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. Відкрите суспільство під загрозою.- К.:Основи, 2015.- 259 с.
7. Сравнительное изучение цивилизаций: Хрестоматия: Учебное пособие студентам вузов/ Сост. ред. и вступ.ст. Б.С. Ерасов./-М.: Аспект Пресс, 2015.- 566 с.
8. Стратегії економічного розвитку в умовах глобалізації: Монографія/ За ред. д-ра екон. наук, проф. Д.Г. Лук'яненка.-К.: КНЕУ, 2015 - 538 с.
9. Сумерки глобализации: Настольная книга антиглобалиста.- М.: ООО «Из-во АСТ ЗАО НПП «Ермак», 2014.- 348 с.
10. Увапов В.В., Пятибратов И.Н. Стратегический менеджмент м глобализация мировой экономики. Учебное пособие. – М.: МУБУ, 2014.- 259 с.
11. Макиавелли Н. Государь. М., 1990
12. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. К.,1997
13. Ломакин В.К. Мировая экономика. 1998
14. Киссинджер Г. Дипломатия. М., 1997
15. Національна безпека України: історія і сучасність. Під. ред. О.Гончаренко. К., 2013
16. Коллинз Дж. Большая стратегия: принципы и практика. 1975
17. Лебедева М. Международные конфликты. М., 1998
18. Филипенко А.С. Мировая торговля.1998
19. Тойби А. Постижение истории. М.,1991
20. Хантингтон С. Столкновение цивилизации. Полис, 1994, №1
21. Фукуяма Ф. Конец истории // США: экономика, политика, идеология. 1990, №5
22. Матеріали Всесвітнього самміту з стійкого розвитку. Йоганесбург 1992
23. Янч К. Прогнозирование научно-технического прогресса.- М., 1974.

24. Гончаренко А.Н. Военно-политическое прогнозирование США.- К., 1987.
25. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. Ч.І, Ч.ІІ.- Львів., 1993.
26. Deutsch K. The Analysis of International Relations.-N.Y., 1978.
27. Neorealism and Neoliberalism: The Contemporary Debate. Ed by D. Baldwin. 1993
28. Tikner A., H.Morgenthau. Principles of Political realism: A Feminist refomulation. Millenium 17 (3). 1983
29. Wallerstein. I. The Modern World System. 1989
30. Frieden J.A., A. Lake, eds. International Political Economy. 1992
31. .Murphy C.N. & R.Tooz, eds. The New International Political Economy. 1990
32. Stiles K.W.& Akoha, eds. International Political Economy. 1994
33. Buzan B. Introduction to Strategic Studies. 1989
34. European Security and International Institution After the Cold War. Ed. by V. Carnovale. 1995
35. Mc. Kinlay and R. Little. Global Problems and World Order. 1986
36. Дипломатический словарь т. I-III М.. 1971
37. П.М. Лісовський, Ю.П. Лісовська. Інтелектуалознавство. Навчальний посібник / П.М. Лісовський, Ю.П. Лісовська. - К : Кондор-Видавництво, 2017.-250 с.
38. П.М. Лісовський, Ю.П. Лісовська. Безпекознавство: особистість, держава, суспільство (системний аналіз): навчальний посібник / П.М, Лісовський, Ю.П. Лісовська. - Київ : Кондор-Видавництво, 2017.-368 с.
39. Лісовський, П. М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація: Навч. посіб. / П.М. Лісовський. - Київ : Кондор-Видавництво, 2017.- 172 с.
40. Лісовська Ю.П. Інформаційна безпека: навч. посіб. / Ю.П. Лісовська. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 172 с.